

RP 66/2007 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 14 § i arkivlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att ur arkivlagen skall utgå en bestämmelse om att handlingar som hör till försvarsförvaltningen och som skall förvaras varaktigt inte överförs till arkivverket. Den föreslagna ändringen hänger samman med att Krigsarkivet avses bli anslutet till arkivverket från ingången av 2008. I lagen föreslås dessutom en teknisk ändring,

som beror på att det i samband med riksdagen har inrättats ett forskningsinstitut för internationella relationer och EU-frågor.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2008 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2008.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Bestämmelser om arkiv hos organ inom den offentliga förvaltningen finns i arkivlagen (831/1994). Lagen gäller i första hand statliga och kommunala myndigheter och organ och innehåller grundläggande bestämmelser om arkivverket, bestående av riksarkivet och de underlydande landsarkiven, som styr myndigheternas arkivfunktion, om myndigheternas arkivfunktion och organiseringen av den samt om framställning, förvaring och användning av handlingar. I lagen finns dessutom vissa bestämmelser som gäller privata handlingar och arkiv. Med stöd av arkivlagen har det utfärdats en förordning om arkivverket (832/1994), som innehåller närmare bestämmelser om arkivverkets organisation och beslutsfattande.

I 1 och 2 § i arkivlagen förskrivs om lagens tillämpningsområde. Enligt lagens 1 § 2 mom. tillämpas arkivlagen också på riksdagen, riksdagens justitieombudsmans kansli och statens revisionsverk, dock endast lagens 6 och 7 § samt 8 § 1 och 2 mom. Bestämmel-

serna i fråga innehåller närmast allmänna krav och mål för arkivfunktionen och skötseln av den. Genom en lag av den 29 juni 2006 (544/2006) inrättades ett forskningsinstitut för internationella relationer och EU-frågor i samband med riksdagen. Institutet inledde sin verksamhet i början av 2007. Då det är fråga om en ny myndighet verksam i samband med riksdagen föreslås att institutet upptas i förteckningen över riksdagens myndigheter i arkivlagens 1 § 2 mom.

I 14 § 1 mom. i arkivlagen föreskrivs att handlingar som hör till statliga ämbetsverk, inrättningar, domstolar och andra lagskipningsorgan samt andra statliga myndigheter och som skall förvaras varaktigt skall överföras till riksarkivet, ett landsarkiv eller något annat arkiv så som arkivverket särskilt bestämmer. Vilka handlingar eller uppgifter i handlingar som skall förvaras varaktigt avgörs av arkivverket med stöd av 8 § 3 mom. i arkivlagen. Allmän praxis har varit att handlingar som är äldre än 40 år överförs från de myndigheter som utgör arkivbildare för att förvaras varaktigt av arkivverket. Bestäm-

melsen om skyldigheten att överföra handlingar gäller dock inte utrikesförvaltningen och försvarsförvaltningen. Orsaken till detta har varit att man på dessa förvaltningsområden av tradition har haft rätt omfattande egna centralarkiv, som har svarat för varaktig förvaring av handlingarna på respektive förvaltningsområde samt till vissa delar också för styrningen av arkivfunktionen och dokumentförvaltningen på förvaltningsområdet. När det gäller försvarsförvaltningen har uppgiften ankommit på Krigsarkivet. Detta har förvarat handlingar som skall förvaras varaktigt inte bara för försvarsförvaltningens utan också för Gränsbevakningsväsendets del.

Krigsarkivet grundades 1918. Arkivet är för närvarande en resultatenhet vid Försvarshögskolan och bestämmelser om det finns i 2 § i förordningen om Försvarshögskolan (668/1992). Arkivet är verksamt i hyrda lokaler i Sömnäs i Helsingfors. Materialet i Krigsarkivet omfattar totalt 43 hyllkilometer. Av detta utgör 15 kilometer arkiv över åren 1918—1945. Dessa arkiv är mycket bristfälligt restaurerade och klassificerade. Personalen vid arkivet uppgår till 34 personer.

På uppdrag av försvarsministeriet gjordes våren 2005 en utredning om möjligheterna att ansluta Krigsarkivet till arkivverket. Enligt utredningen skulle detta på lång sikt vara en lönsam satsning med tanke på ekonomin som helhet, även om projektet i någon mån skulle medföra merkostnader för försvarsförvaltningen under övergångsskedet. På basis av utredningen lade försvarsministeriet den 16 maj 2005 fram ett initiativ i frågan för undervisningsministeriet. Efter detta har ärendet beretts gemensamt av försvarsministeriet, undervisningsministeriet, huvudstaben, arkivverket och Krigsarkivet och parterna har nått enighet om villkoren för överföringen av arkivet. Under den sista fasen beredde en projektgrupp tillsatt av huvudstaben en detaljerad plan för överföringen. Efter det, den 13 mars 2007, undertecknade försvarsministeriet och undervisningsministeriet en avsiktsförklaring om överföringen av Krigsarkivet.

Avsikten är att Krigsarkivet blir en del av arkivverket och riksarkivet från ingången av 2008. Personalen vid Krigsarkivet blir då anställda hos arkivverket. De anslag som Krigsarkivets verksamhet förutsätter skall

från samma tidpunkt överföras från försvarsministeriets förvaltningsområde till undervisningsministeriets förvaltningsområde. Avsikten är att tjänsterna för Krigsarkivets anställda med stöd av 5 § i statstjänstemannalagen (750/1994) med tjänstemännens samtycke överförs till arkivverket. Krigsarkivets funktioner och anställda inplaceras i arkivverkets nuvarande organisation på funktionella grunder. Krigsarkivet upphör således som en fristående enhet. I framtiden kommer troligen också de handlingar som förvaras varaktigt hos arkivbildarna inom försvarsförvaltningen och försvarsmakten att övertas för att förvaras av arkivverkets regionala enheter, dvs. landsarkiven.

En betydande del, dvs. ca 15 hyllkilometer, av Krigsarkivets material är i behov av restaurering. Det är också bristfälligt ordnat och klassificerat. I samband med att Krigsarkivet införlivas med arkivverket kommer detta material att organiseras och klassificeras med hjälp av ett projekt som omspannar flera år. Totalt torde projektet kräva ca 150 årsverken. Försvarsförvaltningen svarar för projektet och resurstilldelningen för det inom sina ramar och i form av köpta tjänster.

Efter att Krigsarkivet har anslutits till arkivverket kommer också arkivbildarna inom försvarsförvaltningen att överföra handlingar som skall förvaras varaktigt till arkivverket i enlighet med huvudregeln i 14 § 1 mom. i arkivlagen. Det föreslås därför att undantagsbestämmelsen gällande försvarsförvaltningen stryks i momentet.

Vissa anställda vid Krigsarkivet har med stöd av förordningen om försvarsmakten (667/1992) rätt till sådan lägre avgångsålder som gäller inom försvarsmakten. För att denna rätt skall kvarstå för de personer som innehar den vid tidpunkten för överföringen, föreslås att en övergångsbestämmelse om detta tas in i samband med ikraftträdandebestämmelsen.

2 Propositionens konsekvenser

Till följd av att Krigsarkivet ansluts till arkivverket föreslås i regeringens budgetproposition för 2008 en överföring på 2 431 000 euro från moment 27.10.01 (Försvarsmaktens omkostnader) gällande försvarsministeriets

förvaltningsområde till moment 29.60.02 (Arkivverkets omkostnader) gällande undervisningsministeriets förvaltningsområde.

3 Beredningen av propositionen

Beredningsarbetet i anslutning till Krigsarkivets ändrade ställning har gjorts i samarbete mellan försvarsministeriet, undervisningsministeriet, huvudstaben, arkivverket och Krigsarkivet. Samarbetsförhandlingar i saken har förts med de organisationer som representerar personalen. Regeringspropositionen har beretts vid undervisningsministeriet. Finansministeriet, försvarsministeriet och riksarkivet har givit utlåtanden om propositionen.

4 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgeten för 2008 enligt vad som sägs ovan under punkten Propositionens konsekvenser och avses bli behandlad i samband med den.

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2008.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 1 och 14 § i arkivlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i arkivlagen av den 23 september 1994 (831/1994) 1 § 2 mom. och 14 § 1 mom., av dem 1 § 2 mom. sådant det lyder i lag 603/2007, som följer:

1 §

På riksdagen, riksdagens justitieombudsmans kansli, statens revisionsverk och forskningsinstitutet för internationella relationer och EU-frågor tillämpas dock endast 6 och 7 § samt 8 § 1 och 2 mom.

som arkivverket särskilt bestämmer. Vad som sägs i detta moment gäller dock inte utrikesförvaltningen.

14 §

Handlingar som hör till i 1 § 1 mom. 1 punkten nämnda arkivbildare och som skall förvaras varaktigt skall överföras till riksarkivet, ett landsarkiv eller något annat arkiv så

Denna lag träder i kraft den 20 .
I fråga om avgångsåldern för en tjänsteman som när denna lag träder i kraft övergår från anställning hos Krigsarkivet till anställning hos arkivverket tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder om verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 13 september 2007

Republikens President

TARJA HALONEN

Undervisningsminister *Sari Sarkomaa*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 1 och 14 § i arkivlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i arkivlagen av den 23 september 1994 (831/1994) 1 § 2 mom. och 14 § 1 mom., av
dem 1 § 2 mom. sådant det lyder i lag 603/2007, som följer:

Gällande lydelse

1 §

På riksdagen, riksdagens justitieombudsmans kansli *och* statens revisionsverk tillämpas dock endast 6 och 7 § samt 8 § 1 och 2 mom.

14 §

Handlingar som hör till i 1 § 1 mom. 1 punkten nämnda arkivbildare och som skall förvaras varaktigt skall överföras till riksarkivet, ett landsarkiv eller något annat arkiv så som arkivverket särskilt bestämmer. Vad som sägs i detta moment gäller dock inte utrikesförvaltningen *och försvarsförvaltningen*.

Föreslagen lydelse

1 §

På riksdagen, riksdagens justitieombudsmans kansli, statens revisionsverk *och forskningsinstitutet för internationella relationer och EU-frågor* tillämpas dock endast 6 och 7 § samt 8 § 1 och 2 mom.

14 §

Handlingar som hör till i 1 § 1 mom. 1 punkten nämnda arkivbildare och som skall förvaras varaktigt skall överföras till riksarkivet, ett landsarkiv eller något annat arkiv så som arkivverket särskilt bestämmer. Vad som sägs i detta moment gäller dock inte utrikesförvaltningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

I fråga om avgångsåldern för en tjänsteman som när denna lag träder i kraft övergår från anställning hos Krigsarkivet till anställning hos arkivverket tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder om verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.